

Sprawozdanie merytoryczne
z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu
Parków Krajobrazowych w zakresie ochrony przyrody
i edukacji ekologicznej” wg harmonogramu rzeczowo – finansowego
do umowy nr WFOŚ/D/723/34/2015

*Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych
zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.*

**Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych –Kaszubski
Park Krajobrazowy w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.**

**Ochrona bioróżnorodności siedlisk w tradycyjnych ogrodach przydomowych na terenie
Kaszubskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz bioróżnorodności siedlisk motyli
i ważek łąk podmokłych na terenie Kaszubskiego Parku.**

Kaszubski Park Krajobrazowy w celu większego rozpowszechnienia wiedzy na temat ochrony bioróżnorodności siedlisk w tradycyjnych ogrodach przydomowych, bioróżnorodności siedlisk motyli i ważek łąk podmokłych na terenie Parku oraz w celu szerzenia postaw proekologicznych przeprowadził szereg konkursów, akcji i warsztatów.

Co roku Kaszubski Park Krajobrazowy bierze udział w organizacji i przygotowaniu ogólnopolskiego konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”. Konkurs jest kilkuetapowy i zaczyna się od szczebla szkolnego, a kończy na finale ogólnopolskim. Pierwsze dwa etapy (etap szkolny i gminny) XIV edycji konkursu odbyły się w 2014 roku. Etap trzeci (parkowy) odbył się 16 stycznia 2015r. w siedzibie KPK i rywalizowały w nim szkoły reprezentujące gminy z terenu Parku. Zwycięska drużyna reprezentowała Kaszubski Park Krajobrazowy na czwartym wojewódzkim etapie konkursu, który w tym roku organizował Park Krajobrazowy Dolina Słupi.

Kolejnym konkursem, w organizacji którego brał udział Kaszubski Park Krajobrazowy oraz Ośrodek Edukacji Ekologicznej jest „Gminny konkurs ekologiczny” dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Stężyca. Konkurs składał się z trzech etapów. Pierwszy etap był w formie testu. Zagadnienia zawarte w części pisemnej kształciły umiejętności dostrzegania zmian zachodzących w otaczającej przyrodzie i ich wartościowanie, rozwijały świadomość ekologiczną oraz weryfikowały wiedzę na tematy związane z ochroną środowiska we własnym regionie. Drugi etap miał formę ustną, w którym dzieci odpowiadały na pytania dotyczące oszczędzania energii i wody oraz segregowania odpadów. Wykazały się w czasie tego etapu dużą wiedzą i spostrzegawczością. Trzeci etap polegał na rozpoznawaniu wybranych gatunków

roślin i zwierząt występujących na terenie KPK na podstawie zdjęć (pospolite i rzadkie gatunki). Wśród pytań zostało umieszczone również pytanie na temat bioróżnorodności siedlisk w tradycyjnych ogrodach przydomowych oraz bioróżnorodności siedlisk motyli i ważek łąk podmokłych na terenie Kaszubskiego Parku.

Gimnazjum Publiczne w Somoninie od kilku lat organizuje, przy współpracy z Kaszubskim Parkiem Krajobrazowym konkurs pt „Oblicza globalizacji”. Tegoroczne zmagania uczniów przebiegały pod hasłem: „Woda skarbem XXI wieku”. Do konkursu przystąpiło jedenaście szkół. Celem konkursów jest zainteresowanie młodzieży procesem globalizacji, jego pozytywnym i negatywnym wpływem na nasze życie oraz uświadomienie młodzieży jak niebezpieczne jest zmienianie klimatu dla rodzimej flory i fauny. Ważnym celem było również uświadomienie młodzieży jak cenna dla życia wszystkich organizmów na Ziemi jest czysta woda i jak bardzo mało jest jej już na naszej planecie. Kolejnym celem konkursów było zapoznanie i zainteresowanie dzieci i młodzieży z problemami związanymi z ochroną środowiska i ekologią oraz wskazanie prawidłowych postaw w celu zmniejszenia tych zagrożeń. Uczestnicy konkursów dowiedzieli się również o cennych gatunkach motyli ważek, które zamieszkują łąki podmokłe.

Na przełomie maja i czerwca Kaszubski Park Krajobrazowy zorganizował wiosenne warsztaty terenowe dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu Parku. Warsztaty odbyły się pod hasłem „Poznajemy kaszubskie lasy, łąki, sady i ogrody”. Program warsztatów przewidywał przejście po leśnej ścieżce edukacyjnej znajdującej się w miejscowości Mojusz na terenie Leśnictwa Wygoda, poznawanie tradycyjnych ogrodów i sadów, poznanie gatunków inwazyjnych na terenie Kaszub oraz zajęcia na łące. Warsztaty rozpoczynały się przejściem po przez wieś Mojusz, gdzie dzieci mogły zobaczyć tradycyjne wiejskie ogrody pełne ziół, warzyw i drzew owocowych. Zobaczyły stare odmiany jabłoni takie jak „Antonówka” czy „Koksa pomarańczowa” i dowiedziały się dlaczego jest tak ważne dbanie o stare drzewa owocowe. Dowiedziały się również co to są gatunki roślin inwazyjnych i jakie występują na terenie Kaszub. Kolejnym etapem było przejście po ścieżce edukacyjnej na terenie Leśnictwa Wygoda, gdzie dzieci zapoznały się z bioróżnorodnością środowiska leśnego, bagiennego i torfowiskowego. W czasie zajęć na łące dzieci podzielone na grupy wykonywały różne zadania, w czasie których nauczyły się rozpoznawać podstawowe gatunki ziół i ich właściwości, odnajdywania życia na łące oraz projektowanie ekologicznych ogrodów przyjaznych zwierzętom. Przy tworzeniu projektów ogrodów dzieci wykorzystywały naturalne rzeczy znalezione na łące. Dzieci w czasie warsztatów poznały również istotną rolę jaką odgrywają pszczoły w życiu roślin i ludzi. W warsztatach brało udział 199 uczniów.

Kaszubski Park Krajobrazowy przeprowadził również zimowe warsztaty pt.: „Budujemy zimowe domki dla zwierząt”. Nasze ogrody zamieszkuje bardzo dużo pożytecznych zwierząt m.in.: jeż, ropucha czy jaszczurka. Pomagają nam one w zachowaniu pięknego ogrodu wolnego od szkodników dlatego chcąc im pomóc przetrwać zimę w naszych ogrodach tworzyliśmy różne schronienia dla tych zwierząt. W czasie warsztatów dzieci najpierw poznały naturalne schronienia mieszkańców naszych ogrodów a następnie przy użyciu materiałów przygotowanych przez Kaszubski Park Krajobrazowy same konstruowały domki będące zimowym schronieniem dla konkretnego gatunku zwierzątka. Dzieci miały do dyspozycji takie

materiały jak: doniczki, listewki, bambusowe kijki, słomę, rafę, liście, korę, sznurki i wytłaczanki. Pomysłowość dzieci była niesamowita. Tworzyły śliczne ale i praktyczne schronienia dla wybranych przez siebie zwierzątek. Każdy uczestnik warsztatów zabrał ze sobą wykonany przez siebie domek. W warsztatach wzięło udział 241 uczniów.

Celem wiosennych warsztatów było pokazanie dzieciom jak piękne mogą być tradycyjne proste ogrody, które można założyć małym kosztem. Pokazanie jak ważną rolę odgrywają dla świata owadów a zwłaszcza pszczoł i trzmieli kwiaty ogrodowe i drzewa owocowe uprawiane w tradycyjny sposób bez stosowania szkodliwych środków chemicznych. Celem warsztatów było również pokazanie dzieciom roślin inwazyjnych i zapoznanie ich z niebezpieczeństwem rozprzestrzeniania się ich po terenie Kaszub. Kolejnym celem było pokazanie bogactwa bioróżnorodności świata łąki i lasu oraz nauczenie jak rozpoznawać zioła i zapoznanie z ich właściwościami. Celem zimowych warsztatów było pokazanie dzieciom jak dużo pożytecznych zwierząt zamieszkuje nasze ogrody i jak ważne jest aby w tradycyjnych ogrodach znajdowały się liczne naturalne lub wykonane z naturalnych elementów schronienia dla tych zwierząt.

Kaszubski Park Krajobrazowy brał udział w akcjach „Dzień Ziemi” oraz „Sprzątanie świata”, z okazji których rozwiózł około 175 opakowań worków na śmieci i 30 opakowań rękawiczek jednorazowych oraz około 74 par rękawic ogrodowych do szkół znajdujących się na terenie Kaszubskiego Parku. Dzieci wykorzystywały je do zbiórki śmieci w swojej okolicy i w okolicznych lasach.

W dniu 23.04.2015 roku pracownicy Kaszubskiego Parku Krajobrazowego włączyli się w akcję „Drzewko za makulaturę” organizowaną przez Dziennik Bałtycki, Nadleśnictwo Kartuzy oraz Urząd Miejski w Kartuzach. Akcja odbyła się po raz siódmy w Kartuzach. Oddając makulaturę w zamian można było otrzymać sadzonki drzewek lub kwiatów. Za każde zebrane 5 kg makulatury i jeden kupon z Dziennika Bałtyckiego można było otrzymać jedną sadzonkę. Pracownicy Kaszubskiego Parku dodatkowo za każdą odebraną sadzonkę rozdawali paczkę nasion roślin ogrodowych propagując zakładanie tradycyjnych ogrodów przyjaznych zwierzętom. W tym roku do rozdania przygotowanych było aż 1250 sadzonek sfinansowanych przez Nadleśnictwo Kartuzy, 1000 drzewek ze Szkołki Leśnej w Kiełpinie oraz 250 sadzonek aksamitek opłaconych przez Urząd Miejski w Kartuzach. Udało się zebrać kilka ton makulatury. Uczniowie otrzymane drzewka posadzili na terenie swojej szkoły, które będą ostoją dla różnych gatunków ptaków oraz założyli małą rabatę z kwitnącymi kwiatami i ziołami przyjaznymi dla pszczoł i trzmieli. W czasie trwania akcji „Drzewko za makulaturę” KPK rozdało około 250 paczek nasion roślin ogrodowych.

Co roku KPK uczestniczy w światowym „Dniu bez samochodu”. Z okazji tego dnia rozdaje drobne upominki osobom poruszającym się tego dnia rowerem. Całej akcji towarzyszyła kampania propagowania ekologicznych sposobów dojazdu do szkół i miejsc pracy.

Kaszubski Park Krajobrazowy po raz pierwszy wziął udział w święcie „Wielkiego Dnia Pszczoł”, które odbywa się już od 2013 roku w placówkach edukacyjnych na terenie całej Polski. W ramach akcji „Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom” KPK zorganizował w swojej siedzibie w Kartuzach dni otwarte, gdzie można było wziąć udział w grach i konkursach

edukacyjnych na temat pszczół. Pracownicy Kaszubskiego Parku udzielali również informacji na temat roli pszczół w środowisku przyrodniczym oraz o ich znaczeniu dla życia ludzi. Ogromnym zainteresowaniem cieszyło się zorganizowane spotkanie z pszczelarzem panem Tomaszem Kuśnierzem, który opowiedział o życiu, chorobach i zagrożeniach dla pszczół oraz o tym jak wygląda gospodarka pasieczna. W zajęciach i warsztatach brało udział około 80 osób- zarówno dzieci jak i dorosłych.

Celem przeprowadzania takich akcji jest uświadomienie dzieciom i młodzieży problemu zaśmiecania naszych terenów i zagrożeń wynikających z takich zachowań. Celem jest również zaproponowanie uczniom sposobów codziennego dbania o środowisko w obrębie gospodarstw domowych oraz wskazanie właściwych postaw, które pomogą uchronić środowisko przed dewastacją np. dojeżdżanie do szkoły rowerem. Kolejnym celem przyłączenia się do tych akcji przez Kaszubski Park jest uświadomienie ich uczestnikom potrzeby recyklingu śmieci produkowanych przez ludzi. W czasie zbiórki makulatury uświadamia się uczestników akcji, że przeciętny mieszkaniec Ziemi zużywa rocznie około 50 kg papieru. W krajach Unii Europejskiej odzyskiwane jest średnio 70% makulatury. W Polsce wynik ten jest niestety dużo słabszy – zaledwie 42%. Recykling odpadów celulozowych pozwala oszczędzić energię, zredukować zanieczyszczenia wód i powietrza oraz ochronić przed wycięciem miliardy drzew. W dzisiejszym świecie selektywna zbiórka makulatury jest absolutną koniecznością dlatego w połączeniu z kampanią sadzenia nowych drzew, kwiatów i ziół oraz zakładania kwiatowych ogrodów i rabat cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. Celem aktywnego udzielania się Kaszubskiego Parku we wszystkie akcje dotyczące ochrony pszczoły miodnej na swoim terenie było uczulenie lokalnej społeczności na zagrożenia, z którymi boryka się ten gatunek. Poprzez propagowanie sadzenia drzew owocowych oraz rodzimych gatunków ziół i bylin zachęciliśmy lokalną społeczność do tworzenia otoczenia przyjaznego dla pszczół.

26 czerwca 2015 r. w Kaszubskim Parku Krajobrazowym zorganizował kolejny raz Dzień Samorządowca. W tym roku na rozpoczęcie zostały przeprowadzone dwa wykłady tematyczne w siedzibie KPK. Pierwszy dotyczył bioróżnorodności siedlisk motyli i ważek łąk podmokłych na terenie Parku, który przeprowadziła Joanna Kuśnierz, specjalista od spraw edukacji i ochrony środowiska w KPK, natomiast drugi wykład dotyczył gatunków inwazyjnych i przedstawił go mgr inż. Jarosław Pawlikowski inżynier nadzoru z Nadleśnictwa Kartuzy. Drugą część „Dnia Samorządowca” odbyła się w plenerze w pasiece leśnej w miejscowości Paczewo. W pasiece zaproszeni goście zapoznali się z pracą pszczelarza oraz z tajnikami i ciekawostkami na temat pszczelarstwa i samych pszczół, o czym opowiedział mgr inż. Tomasz Kuśnierz. Następnie w Pomorskim Ośrodku Rehabilitacji Dzikich Ptaków i małych Ssaków „Ostoja” w Hejtusie pracownicy „Ostoi” opowiedzieli o swoich celach, sukcesach, potrzebach i codziennej pracy z dzikimi pacjentami. Następnym etapem było zwiedzanie ośrodka i możliwość zobaczenia rannych i chorych pacjentów.

Celem organizowania „Dnia samorządowca” jest zaznajomienie pracowników wydziałów ochrony środowiska z urzędów z terenu Kaszubskiego Parku z aktualnymi działaniami ochronnymi, które realizuje Park oraz o ich efektach. Celem tych spotkań jest również

zachęcenie uczestników do wzajemnej współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie ochrony przyrody.

KPK chcąc zachęcić lokalną społeczność do zakładania tradycyjnych ogrodów pełnych ziół, starych odmian jabłoni, tradycyjnych bylin, zamieszkiwanych przez zwierzęta, odwiedzanych licznie przez dobroczynne pszczoły zorganizował w miesiącu czerwcu „Cykl spotkań z przyrodą”. Lokalna społeczność została zaproszona na 5 warsztatów, które odbyły się w sali edukacyjnej w siedzibie KPK oraz w terenie. Tematy, które zostały poruszone na warsztatach były następujące:

1. „Lekcja projektowania tradycyjnych ogrodów” przeprowadzona przez panią Joannę Kuśnierz, w której brali udział uczniowie z technikum w Przodkowie o profilu architektura krajobrazu,
2. „Stare odmiany jabłoni skarbem kaszubskich sadów” gdzie uczestnicy poznali stare bardzo cenne odmiany jabłoni oraz jak je pielęgnować i rozpoznawać,
3. „Pszczoły niezwykle przyjaciele roślin i ludzi”- warsztaty odbyły się w pasiece w miejscowości Paczewo gdzie pan mgr inż. Tomasz Kuśnierz przedstawił uczestnikom jak wygląda gospodarka pasieczna i dlaczego pszczoły są tak ważne w życiu człowieka. Uczestnicy poznali również szereg gatunków roślin miododajnych,
4. „Byliny i zioła w kaszubskich ogrodach”- w czasie tych warsztatów uczestnicy nauczyli się rozpoznawać zioła i dowiedzieli się o ich dobroczynnych właściwościach leczniczych. Nauczyli się jak zakładać ogród ziołowy i jakie rośliny najładniej wyglądają w tradycyjnych ogrodach kaszubskich,
5. „Gatunkom inwazyjnym mówimy nie!”-warsztaty przeprowadził pan inż. mgr Jarosław Pawlikowski, który zapoznał uczestników z inwazyjnymi gatunkami roślin i zwierząt, które zaczynają się pojawiać na terenie Kaszub, ze sposobami ich zwalczania oraz niebezpieczeństwem ich rozprzestrzeniania się.

Warsztaty cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności i wzięło w nich udział 112 osób.

Celem warsztatów było bliższe zapoznanie się lokalnej społeczności z bieżącymi działaniami ochronnymi jakie są aktualnie realizowane na obszarze chronionym jakim jest park krajobrazowy, na terenie którego mieszkają. Zachęcenie ich do samodzielnego działania w zakresie ochrony poprzez tworzenie ogrodów przyjaznych pszczołom oraz ograniczenie stosowania chemii w swoich ogródkach, pielęgnowania strych cennych drzew owocowych i nie sprowadzania do ogródków inwazyjnych gatunków roślin, które poznali na warsztatach.

Ponieważ na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego znajduje się duża ilość łąk podmokłych, dlatego też pan mgr inż. Grzegorz Jędro w miesiącu maju rozpoczął inwentaryzację wybranych stanowisk tych siedlisk pod względem obecności objętych ochroną ścisłą następujących gatunków motyli i ważek żyjących na obszarach łąk podmokłych: Modraszka telejusa (Phengaris teleius), Modraszka nausitousa (Phengaris nausithous), Czerwończyka fioletka (Lycaena Helle), Czerwończyka nieparka (Lycaena dispar), Strzępotka

edypusa (*Coenonympha oedippus*) i Przeplatki aurini (*Euphydryas aurinia*) oraz 5 gatunków chronionych ważek: Straszki północnej (*Sympecma paedisca*), Żagnicy torfowcowej (*Aeshna subarctica*), Trzepli zielonej (*Ophiogomphus cecilia*), Żalotki większej (*Leucorrhinia pectoralis*) oraz Żalotki białoczelnej (*Leucorrhinia albifrons*). Inwentaryzacja trwała do 30.09.2015 roku i zakończyła się raportem z przeprowadzonych badań inwentaryzacyjnych oraz oceną populacji wraz z zaleceniami ochronnymi dla poszczególnych stanowisk, podaniem lokalizacji GPS badanych stanowisk oraz dokumentacją zdjęciową. Inwentaryzacja wykazała obecność kilku cennych gatunków owadów na terenie KPK.

Celem przeprowadzania inwentaryzacji siedliskowych na terenie Parku jest udokumentowanie najcenniejszych pod względem przyrodniczym miejsc i gatunków na terenie Parku, aby objąć je szczególną ochroną.

29.09.2015r Kaszubski Park zorganizował rajd pod tytułem „Po bezdrożach Kaszubskiej wsi pachnącej miodem, jabłkami i ziołami”. W rajdzie wzięli udział uczniowie z dwóch gimnazjów w Kartuzach. Uczniowie podzieleni na drużyny otrzymali mapy, busole i karty pracy. Miejsce startu znajdowało się w miejscowości Maks, a meta w Pierszczewie. Uczniowie na karcie pracy mieli 11 punktów do których musieli dotrzeć. W punktach czekały na nie różne pytania, które sprawdzały wiedzę z zakresu geografii, biologii oraz umiejętność czytania mapy i posługiwania się busolą. Trzeba było się również wykazać spostrzegawczością i sprytem. Na skrzyżowaniach trzeba było wyznaczać lub odczytywać azymut aby pójść dobrą drogą, znaleźć roślinę inwazyjną oraz odszyfrować zagadkę. Trasa rajdu przebiegała przez przepiękne tereny Parku gdzie młodzież mogła zobaczyć tradycyjne ogrody wiejskie, sady pełne owoców, pasiekę oraz podmokłą łąkę zamieszkiwaną przez cenne gatunki motyli i ważek. W rajdzie wzięło udział 40 uczniów.

Celem organizowania przez Park rajdów jest zachęcenie lokalnej młodzieży do zwiedzania i poznania swojej lokalnej okolicy, zobaczenia jej piękna przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych. Każdy rajd jest zawsze związany z aktualnymi działaniami ochronnymi realizowanymi przez Kaszubski Park. Tym razem celem rajdu było pokazanie młodzieży pięknych tradycyjnych ogrodów wiejskich, poznanie starych odmian jabłoni, nauczanie rozpoznawania gatunków inwazyjnych oraz uświadomienie młodzieży zagrożeń z ich strony. Celem rajdu również było pokazanie uczniom siedliska jakim jest podmokła łąka czyli torfowisko niskie.

W czasie minionego półrocza Straż Parku przeprowadziła interwencje terenowe z pracownikami wydziałów ochrony środowiska gmin, starostwa, policji oraz Strażą Leśną w następujących sprawach:

- 68 wizjach terenowych
- interwencji w sprawie wyrzucania śmieci i gruzów nad j. Trzebno
- interwencji w sprawie nielegalnej wycinki i niwelacji terenu nad j. Raduńskim Górnym w m. Żuromino.

- interweniowano 2 razy w sprawie rannej zwierzyny płowej
- w trakcie patroli terenowych ze strażą leśną wystawiono 48 mandatów karnych z art. 161 kw, w 24 przypadkach użytkowników lasów pouczone wspólnie ze strażą leśną o przestrzeganiu przepisów ustawy o ochronie przyrody m.in. trzymanie psów na uwięzi
- zlikwidowano 2 nielegalne składowisko śmieci na terenie gminy Chmielno
- na terenie gminy kartuzy w Ręboszewie zlikwidowano nielegalny tor motokrosowy na pow. ok. 3 ha i w porozumieniu z przedstawicielami Starosty Kartuskiego doprowadzono do przywrócenia stanu pierwotnego tego terenu
- w Ostrzycach nad jeziorem Trzebno zostało wstrzymane zasypywanie terenów wodno- błotnych

Każda wizja w terenie wiązała się z pouczeniem i informowaniem osób zainteresowanych o przepisach ustawy o ochronie przyrody i Uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego oraz propagowaniem walorów przyrodniczych Parku. Patrole to nie tylko same kontrole w terenie, ale także uświadamianie społeczeństwa z zakresu naruszeń prawa dotyczącego ochrony środowiska i ochrony przyrody. Czasami są to nieświadome, ale niestety często są to przypadki świadomego naruszenia przepisów. Patrole pozwalają również na nawiązanie współpracy z wydziałami administracyjnymi w celu lepszego działania w zakresie ochrony przyrody.

Pracownicy Kaszubskiego Parku Krajobrazowego w celu powiększenia swojej wiedzy w zakresie ekologii, ochrony bioróżnorodności siedlisk, aby być na bieżąco ze zmianami w przepisach prawnych brali udział w następujących szkoleniach , konferencjach i spotkaniach:

- 20-21.01.2015 „Natura 2000 - Naturalny Kapitał – część 1” – Joanna Kuśnierz, Ryszard Szutenberg
- 10-11.02.2015 „Natura 2000 - Naturalny Kapitał – część 2” – Małgorzata Bychowska, Ryszard Szutenberg
- 03-04.03.2015 „ Natura 2000 – Naturalny Kapitał – część 3” – Joanna Kuśnierz
- 24-25.03.2015 „Natura 2000 – Naturalny Kapitał – część 4” – Joanna Kuśnierz
- 11.03.2015 „Pomorskie Aleje – wczoraj, dziś i jutro” – Ryszard Szutenberg, Witold Sieciechowski
- 16.02.2015 „Norka Amerykańska” w Nadleśnictwie Przymuszewo – Ryszard Szutenberg
- 21-22.04.2015r i 12-13.05.2015 „Natura 2000”-Naturalny Kapitał - Ryszard Szutenberg i Joanna Kuśnierz
- 23-24.06.2015r szkolenie wspinaczkowe w miejscowości Charzykowy - Ryszard Szutenberg

- 13.07.2015 szkolenie z zakresu wniosków do RPO w Kościerzynie- J. Kuśnierz, K. Sikorska.
- 31.08.-02.09.2015 konferencja: „Inwazyjne gatunki roślin obcego pochodzenia – inwentaryzacja, rozprzestrzenianie, metody zwalczania” w miejscowości Krzywe – Suwałki – R. Szutenberg
- 17.09.2015 Konferencja: „Barszcz Sosnowskiego” w Gdańsku- R. Szutenberg
- 17-19.11.2015- szkolenie dla pracowników Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych: „Zagadnienia inwazyjności obcych gatunków oraz tworzenie scenariuszy warsztatów z edukacji ekologicznej zgodnych z podstawą programową i stoisk promocyjnych PZPK”- J. Kuśnierz, K. Sikorska, R. Szutenberg, W. Sieciechowski
- 19-20.11.2015- Konferencja: „Aktywna ochrona przyrody w obszarach Natura 2000 w województwie pomorskim, ochrona włośchatki w Puszczy Daużłubskiej” w miejscowości Reda- R. Szutenberg
- 24.11.2015- Szkolenie dotyczące problemu ratowania raka szlachetnego na Pomorzu w związku z realizacją projektu „Czynna ochrona raka szlachetnego w jeziorach Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych” w siedzibie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego w Kartuzach - J. Kuśnierz, K. Sikorska, R. Szutenberg, W. Sieciechowski
- 04.12.2015- Szkolenie z obsługi programu GIS w miejscowości Schodno- K. Sikorska
- 08.12.2015- Seminarium „Drzewa otwartych krajobrazów w procesach inwestycyjnych” w Gdańsku - R. Szutenberg
- 08.12.2015-Konferencja: „Podsumowanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 na Pomorzu” w Gdańsku - W. Sieciechowski

Efekt ekologiczny

Gatunki zwierząt chronionych objętych działaniami ochronnymi projektu

L.p	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Stopień zagrożenia gatunku z czerwonej księgi	Gatunek ujęty w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej (TAK/NIE/Z gwiazdką)	Gatunek ujęty w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej
1.	Modraszek telejus	Phengaris teleius	LR – gatunek niższego ryzyka	Tak	
2.	Modraszek nausitous	Phengaris nausithous	LR – gatunek niższego ryzyka	Tak	
3.	Czerwończyk fioletek	Lycaena Helle	VU – gatunek wysokiego ryzyka	Tak	
4.	Czerwończyk nieparek	Lycaena dispar	LR – gatunek niższego ryzyka	Tak	
5.	Strzępotek edypus	Coenonympha oedippus	EX? – gatunek prawdopodobnie zanikły	Tak	
6.	Przeplatka aurinia	Euphydryas aurinia	EN – gatunek bardzo wysokiego ryzyka	Tak	
7.	Straszka północna	Sympecma paedisca	-	Nie	
8.	Żagnica torfowcowa	Aeshna subarctica	-	Nie	
9.	Trzepla zielona	Ophiogomphus cecilia	-	Tak	
10	Zalotka większa	Leucorrhinia pectoralis	-	Tak	
11.	Zalotka białoczelna	Leucorrhinia albifrons	-	Nie	

Rodzaje siedlisk chronionych objętych działaniami z czynnej ochrony:

L.p	Typ siedlisko	Nazwa łacińska	Powierzchnia (ha)	Typ siedliska ujęty w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (TAK/NIE/Z gwiazdką)
1.	(7140)Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Scheuchzerio-Caricetea nigrae	10	Tak

Infrastruktura kierująca ruch turystyczny, mająca na celu ochronę cennych walorów przyrodniczych.

Rodzaj wybudowanej/odnowionej infrastruktury:

Elementy wchodzące w skład infrastruktury (rodzaj, sztuki):

Długość (mb) szlaku kierującego ruch turystyczny:

Forma ochrony obszaru, na którym wybudowano/odnowiono infrastrukturę:

Typy siedlisk chronionych objętych projektem (zaznaczyć czy są to siedliska ujęte w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej)

Edukacja Ekologiczna

Całkowita liczba odbiorców zajęć edukacyjnych: 5485

W tym:

Liczba osób biorących udział w szkoleniach:210

Liczba osób uczestniczących w warsztatach: 440

Liczba uczestników akcji plenerowych: 2500

Nakład wydawnictwa (podać rodzaj wydawnictwa):

Oglądalność/Słuchalność audycji lub filmów:

Liczba wejść na stronę internetową:

Inne (podać rodzaj):